

příloha č. 1 k usnesení

C. Centrum černej most

**Návrh pilotního projektu
revitalizace pražských sídlišť
vnitroblok Vybíralova - Černý Most, Praha 14**

IPR
PRAHA

Návrh pilotního projektu revitalizace pražských sídlišť vnitroblok Vybíralova - Černý Most, Praha 14

Verze 29. 9. 2015

Tento dokument vypracoval IPR Praha,
Kancelář veřejného prostoru + Kancelář sociálních inovací a participace
ve spolupráci s pracovní skupinou pilotního projektu.

Struktura dokumentu

A. ÚČEL PILOTNÍHO PROJEKTU

B. VÝCHODISKA A CÍLE PILOTNÍHO PROJEKTU

Výchozí stav
Charakteristické znaky pražských sídlišť
Shrnutí základních východisek a cílů pilotního projektu

C. ODŮVODNĚNÍ VÝBĚRU ÚZEMÍ PRO PILOTNÍ PROJEKT

D. PRŮBĚH PILOTNÍHO PROJEKTU

Schéma průběhu projektu
Popis jednotlivých fází projektu

E. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PROJEKTU

Orientační přehled činností a úkolů jednotlivých orgánů

F. INICIAČNÍ FÁZE - PROGRAM PRO VEŘEJNOST

Vizuální styl, značka a identita
Program akcí v rámci iniciační fáze
Mapa aktivních míst a mapa akcí ve vnitrobloku Vybíralova a okolí

IPR —
Praha °

Návrh pilotního projektu revitalizace pražských sídlišť: Vnitroblok Vybíralova - Černý Most III, Praha 14

A. ÚČEL PILOTNÍHO PROJEKTU

Pilotní projekt bude formou akčního výzkumu prověřovat obecné cíle a východiska a zpřesňovat způsob pořízení rámcové koncepce a plánu revitalizace ucelené části sídliště v reálných pražských podmínkách. Zaměřuje se zejména na revitalizaci veřejných prostranství, zvýšení ekonomického potenciálu, rozšíření nabídky volnočasových aktivit a oživení občanského života.

Na základě získaných poznatků z praxe a vyhodnocení průběhu a výsledků pilotního projektu by měl vzniknout relevantní podklad pro zpracování navazujících koncepčních a metodických materiálů IPR Praha, které by z různých úhlů měly mimo jiné zkoumat také problematiku revitalizace sídlišť (např. Koncepce pražských sídlišť, aktualizace Manuálu tvorby veřejných prostranství hl.m. Prahy, Manuálu participace v plánování města apod.). V obecné rovině je cílem pilotního projektu zkoumat metody a nástroje, které mohou účinně přispět ke zvýšení kvality života v oblastech města potenciálně ohrožených nebezpečím sociálního vyloučení a degradace fyzického prostředí.

Způsob zajištění realizace opatření plynoucích z plánu revitalizace:

	majetek dotčený plánem revitalizace ve správě hl. m. Prahy	majetek dotčený plánem revitalizace ve správě <u>lokálních samospráv</u>
u pilotního projektu (nesystémové řešení)	případné investice schválené RHMP	
u veřejného prostranství s lokálním významem	program obnovy veřejných prostranství a majetku ve správě hl. m. Prahy s lokálním významem dohoda s lokální samosprávou, např. převod správy majetku hl. m. Prahy na lokální samosprávu	Investice lokální samosprávy a dalších lokálních subjektů

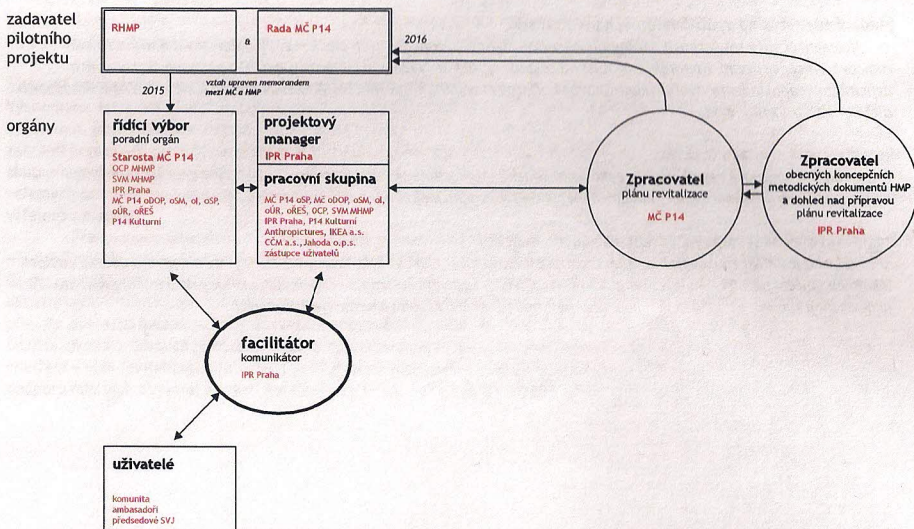
C. ODŮVODNĚNÍ VÝBĚRU VNITROBLOKU VYBÍRALOVA PRO PILOTNÍ PROJEKT

Vnitroblok Vybíralova je urbanistickým jádrem východní části Černého Mostu a koncentruje v sobě většinu typických vlastností sídlištní zástavby. Veřejná prostranství jsou z velké části ve správě hl. m. Prahy – z toho vyplývající složité vlastnické vztahy znemožňující odpovídající údržbu veřejných prostranství a dalšího veřejného vybavení. Zelené plochy, chodníky a okolí domů jsou špatně udržované, prostor vnitrobloku je nepřirozeně rozdělen fyzickými i mentálními bariérami, zatímco celý vnitroblok nedostatečně navazuje na zbytek sídliště. Podobně jako většina pražských sídlišť trpí Černý most deficitem občanského vybavení. Nedostatek podnětů pro aktivní trávení volného času pro běžné občany či podpůrných programů pro ohrožené skupiny v kombinaci se zanedbanou správou vede k výše zmíněné koncentraci sociálně patologických jevů, jež mohou akcelarovat odliv produktivních obyvatel.

Pro úspěch pilotního projektu je důležité formující se zázemí aktivních subjektů občanské společnosti. Zejména příspěvková organizace městské části Praha 14 Kulturní a její komunitní centrum Plechárna, nízkoprahové centrum Jahoda o. p. s., občanské sdružení Neposeda a antropologicko-výzkumná iniciativa Anthropicures z.s. jsou připraveni se do pilotního projektu plně zapojit. Pilotní projekt bude aktivitu těchto subjektů studovat a rozvíjet a zároveň bude jejich činnost do budoucna monitorovat analyzovat a vyhodnocovat, aby bylo možno vznik podobných iniciativ podnitit a rozvíjet i jinde. Dalším pozitivním faktorem je, že místní samospráva pilotní projekt plně podporuje a již nyní poskytuje pravidelnou součinnost v přípravné fázi projektu. Jistou zárukou udržitelnosti projektu je i soulad základních východisek a cílů pilotního projektu a strategických dokumentů MČ Praha 14 (tj. Strategický plán rozvoje Městské části Praha 14 a Akční plán 2015 – 2016). Pilotní projekt tak navazuje na probíhající a minulě úspěšné aktivity a zahrne také stávající záměry městské části i ostatních místních subjektů.

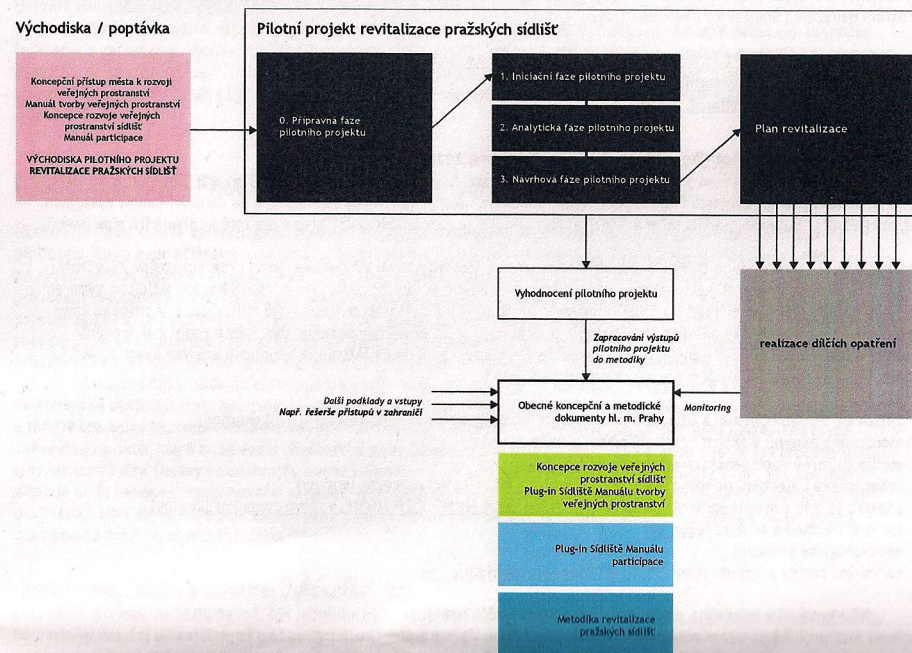
D. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA PILOTNÍHO PROJEKTU

skupiny aktérů	samospráva	státní správa	příspěvkové organizace	neziskové organizace	podnikatelské subjekty	široká veřejnost	odborná veřejnost
	RHMP Rada MČ P14 SVM MHMP MČ P14 čl. oSP, oSM	OCF MHMP MČP14 oDOP, oRES, oJR	P14 Kulturní IPR Praha ZS Vybíralova	Jahoda o.p.s.	IKFA a.s. CCM a.s. Potraviny Max	komunita ambasadori předsedové SVJ	Anthropicures Fsv IK Fa CVUT

E. PRŮBĚH PILOTNÍHO PROJEKTU

Schéma průběhu projektu (sled a návaznost jednotlivých fází)

Popis jednotlivých fází projektu

0. Přípravná fáze pilotního projektu (červen - říjen 2015)

V rámci přípravné fáze projektu je zpřesňováno předmětné území a definován charakter řešení projektu, jsou osloveny a identifikovány různé skupiny aktérů. Je nadeřinována organizační struktura projektu a navržen základní harmonogram fází projektu.

V případě projektu vnitrobloku Vybíralova IPR Praha na základě vybraného území pro pilotní projekt identifikovali a oslovili klíčové aktéry. Definovali důležité subjekty a místa. Materiál *Návrh pilotního projektu revitalizace sídliště* je výstupem přípravné fáze pilotního projektu. Je zde navržen harmonogram procesu a organizační struktura projektu skládající se z řídicího výboru a pracovní skupiny. V rámci přípravné fáze bylo konkrétně řešeno:

- zadání projektu a výběr území pro případovou studii (návrh IPR Praha)
- zpřesnění řešeného území a dotčených subjektů (IPR Praha, MČ Praha 14, Anthropicures, P14 Kulturní)
- definování hlavních aktérů a jejich rolí a úkolů v rámci projektu (návrh IPR Praha, MČ Praha 14, Anthropicures, P14 Kulturní)
- vytvoření harmonogramu projektu (návrh IPR Praha)
- zpracování rešerše podobných přístupů a plánovacích postupů v zahraničí (praxe v Berlíně, Barceloně, Drážďanech aj.)

1. Iničiační fáze pilotního projektu (září - prosinec 2015)

Obsahuje zejména program akcí pro uživatele vybraného území při příležitosti významné události nebo jiných existujících aktivit v místě. Účelem této fáze je především seznámení se s aktéry a posilování vztahu s nimi a mezi nimi (networking), dále vytvoření platformy pro komunikaci a oslovení všech cílových skupin. V rámci této fáze jsou identifikováni klíčoví aktéři a jsou získávána první data (viz níže analytická fáze). Současně jsou aplikovány nástroje a metody jako např. zvyšování povědomí o místě (placemaking) a podpora místní identity (branding) skrze rozvíjení kultury a potenciálů v daném místě.

V rámci pilotního projektu je navržen festival oslav 25. výročí nastěhování prvních obyvatel. Při té příležitosti Praha 14

kulturní s IPR Praha uspořádá v zimě výstavu o vývoji sídliště, o stávajících aktivitách a možném rozvoji do budoucna. Dále se uskuteční doprovodný program, jehož těžištěm bude nově umístěný dočasný kiosek s kavárnou ve vnitrobloku (viz E. PROGRAM PRO VEŘEJNOST). Informování a PR by mělo probíhat skrze speciální webové stránky a facebook. V rámci iniciační fáze se několikrát sejdou pracovní skupina, která vyhodnotí dosavadní průběh a smysl akcí, zpřesní zadání odborných analýz a program navazující analytické a návrhové fáze.

- doprovodný program (P14 Kulturní, IPR Praha, Neposeda o.s. a další)
- výstava, brožura (P14 Kulturní, IPR Praha)
- webové stránky (P14 Kulturní, IPR Praha)

2. Analytická fáze pilotního projektu (září 2015 - duben 2016)

Analytická fáze probíhá částečně paralelně s iniciační fází a pokračuje dál po skončení oslav 25. výročí. Součástí analytické fáze je zjišťování potřeb uživatelů a také vypracování odborných analýz tématicky zaměřených na danou lokalitu. Výstupem analytické části je odborná, participativní a SWOT analýza a také soubor analytických map a rozborů popisujících stav území.

V případě projektu vnitrobloku Vybíralova proběhne prvotní zjišťování potřeb uživatelů v rámci programu oslav 25. výročí nastěhování prvních obyvatel. Ke konci roku 2015 budou na základě prvotního zjišťování dopspecifikovány a řídícím výběrem schváleny detaily plánu participativní a SWOT analýzy pro rok 2016 a k deklaráci možných cílů revitalizace. V průběhu zimy a jara bude vypracována také analýza předpokladů, tedy aktivit, které probíhaly poslední dva roky a vedly k aktivování komunity a pozvednutí kultury daného území. Konečným výstupem analytické fáze bude holistická analýza území a SWOT analýza, která se stane podkladem pro návrh plánu revitalizace.

- zjišťování potřeb obyvatel a uživatelů prostřednictvím programu pro veřejnost (pracovní skupina)
- monitoring pohybu a aktivit uživatelů přímo v terénu
- studie kulturně-společenských předpokladů (externě)
- urbanistická objektivní odborná analýza (IPR Praha + MČ, v rámci pracovní skupiny)
- analýza správy a majetkoprávních vztahů (IPR Praha, SVM MHMP, OCP MHMP, v rámci pracovní skupiny)
- socio-ekonomická analýza (externě)
- dendrologický průzkum
- zpřesnění analýz a vyhodnocení, SWOT analýza (pracovní skupina)

3. Návrhová fáze pilotního projektu (duben 2016 - září 2016)

Návrhová fáze probíhá po ukončení iniciační a analytické fáze. Výstup z předchozích dvou fází je podkladem pro zahájení přípravy budoucího plánu revitalizace. V rámci této fáze probíhají na podkladu SWOT analýzy návrhové workshopy s veřejností, které vyhodnocuje pracovní skupina. Pracovní skupina rozřídí témata do tématických okruhů a připraví strukturu budoucího plánu revitalizace.

- návrhové workshopy s jednotlivými skupinami uživatelů, setkání nad mapou (pracovní skupina)
- tématicky zaměřené workshopy s cílem hledat řešení identifikovaných problémů (pracovní skupina)
- participativní realizace ve veřejném prostoru, experimentální úpravy a jejich testování (pracovní skupina)

→ Plán revitalizace (červen 2016 - září 2016)

Plán revitalizace je výstupem návrhové fáze projektu. Jedná se o zformalizovanou sdílenou vizi. Plán revitalizace obsahuje rámcovou koncepci území, priority a cíle, souhrn návrhů opatření z různorodých oblastí: investiční opatření, programová opatření, procesní opatření - např. opatření v oblasti správy a údržby, opatření v oblasti komunity a sociální inkluze (programy pro začleňování sociálně slabších obyvatel), akupunkturní opatření ve veřejném prostoru (drobné úpravy zlepšující zejména prostupnost, bezbariérovost a pobytovost).

- rámcová koncepce území, priority a cíle (MČ)
- soubor jednotlivých konkrétních opatření (programová, procesní, organizační rovina a fyzické prostředí) (MČ)
- akční plán (krátkodobá, střednědobá a dlouhodobá opatření; garant, odhadované náklady) (MČ)

→ Závěry a doporučení pro celoměstskou metodiku/koncepci (září 2016 - listopad 2016)

Návrhová část revitalizace sídliště končí zhotovením plánu revitalizace. Z plánu vyplývají poměrně podrobná řešení jednotlivých opatření. Opatření jsou seřazena podle priorit a realizovatelnosti. Pro pilotní projekt v této fázi nastává příležitost prvního kritického zhodnocení smysluplnosti a funkčnosti zvoleného modelu procesu. Na základě vyhodnocení dojde k dopracování a zpřesnění připravované Koncepce pražských sídlišť včetně metodiky přípravy revitalizace sídlišť v hl. m. Praze.

- Vyhodnocení pilotního projektu (procesní fáze projektu, příprava plánu revitalizace, stavu a úspěšnosti navrhovaných opatření) (IPR Praha)
- metodický výstup pro přípravu revitalizace sídlišť v hl. m. Praze (IPR Praha)

- podklad pro vytvoření dalších metodických dokumentů IPR Praha (manuál participace, manuál tvorby veřejných prostranství) (IPR Praha)

→ Realizace (2016 - ...)

Veškeré investiční akce by měly vyplnout z akčního plánu revitalizace (viz výše) a být v souladu s rámcovou koncepcí území. V rámci přípravy plánu revitalizace a specifikace jednotlivých opatření by měl být alespoň rámcově definován rozpočet (náklady) a garant akce. Soubor takto připravených záměrů může městská část využít jako zásobník projektů pro grantové výzvy apod., je však i možným podkladem pro další dohody mezi městskou částí a městem např. o financování některých opatření. Část opatření může být realizována již v průběhu pilotního projektu, a to včetně zapojení místních stakeholderů a komunit.

F. INICIAČNÍ FÁZE - PROGRAM PRO VEŘEJNOST (podrobně)

Účelem iniciační fáze je vytvořit spolu s místními subjekty občanské společnosti, samosprávou a aktivními obyvateli platformu, která bude připravena na spolupráci při plánování místa v navazujících fázích. Iniciační fáze se zaměří na zvyšování povědomí o samotné lokalitě a budování vztahu obyvatel k místu (tj. „placemaking“ proces), z něhož potřeba plánování vyplyne přirozeně na základě postupné identifikace a pojmenování existujících problémů v rámci akcí a veřejných setkání. Každá akce bude mít dvě roviny: bude společenskou událostí pro veřejnost, při které bude rozvíjen sociální kontakt jako předpoklad spolupráce v rámci komunity, každá akce však bude zároveň zejména pro zpracovatele projektu znamenat příležitost ke zjišťování potřeb uživatelů, což vytvoří podklad pro navazující analýzy a samotné plánovací aktivity.

Začátkem října bude do vnitrobloku umístěn nový objekt (pracovně kiosek_25) vytvořený z bývalého karavanu, ve kterém se usídílí kavárna „Neposeda“ z Plechárny. Nový kiosek bude vedle kavárny plnit funkci zázemí, meeting pointu a těžiště tzv. oslav 25. výročí nastěhování prvních obyvatel vnitrobloku Vybíralova. Na kiosku bude nakreslena mapa vnitrobloku a okolí, která bude vedle obyčejného orientačního plánu také mapou akcí a mapou míst, která (dočasně) ožijí u příležitosti oslav. Oslavy se odehrají v duchu kulturních akcí, setkávání, procházek a workshopů s tím, že v optimálním případě bude veřejnost spoluvytvářet program. Na závěr oslav bude uspořádána výstava o vnitrobloku, o vývoji sídliště, o příbězích jeho obyvatel, o současném dění, a také se bude ptát po možné budoucnosti. K této výstavě bude vydána doprovodná brožura, album Vybíralka 25.

Vizuální styl, značka a identita: Vybíralka 25.

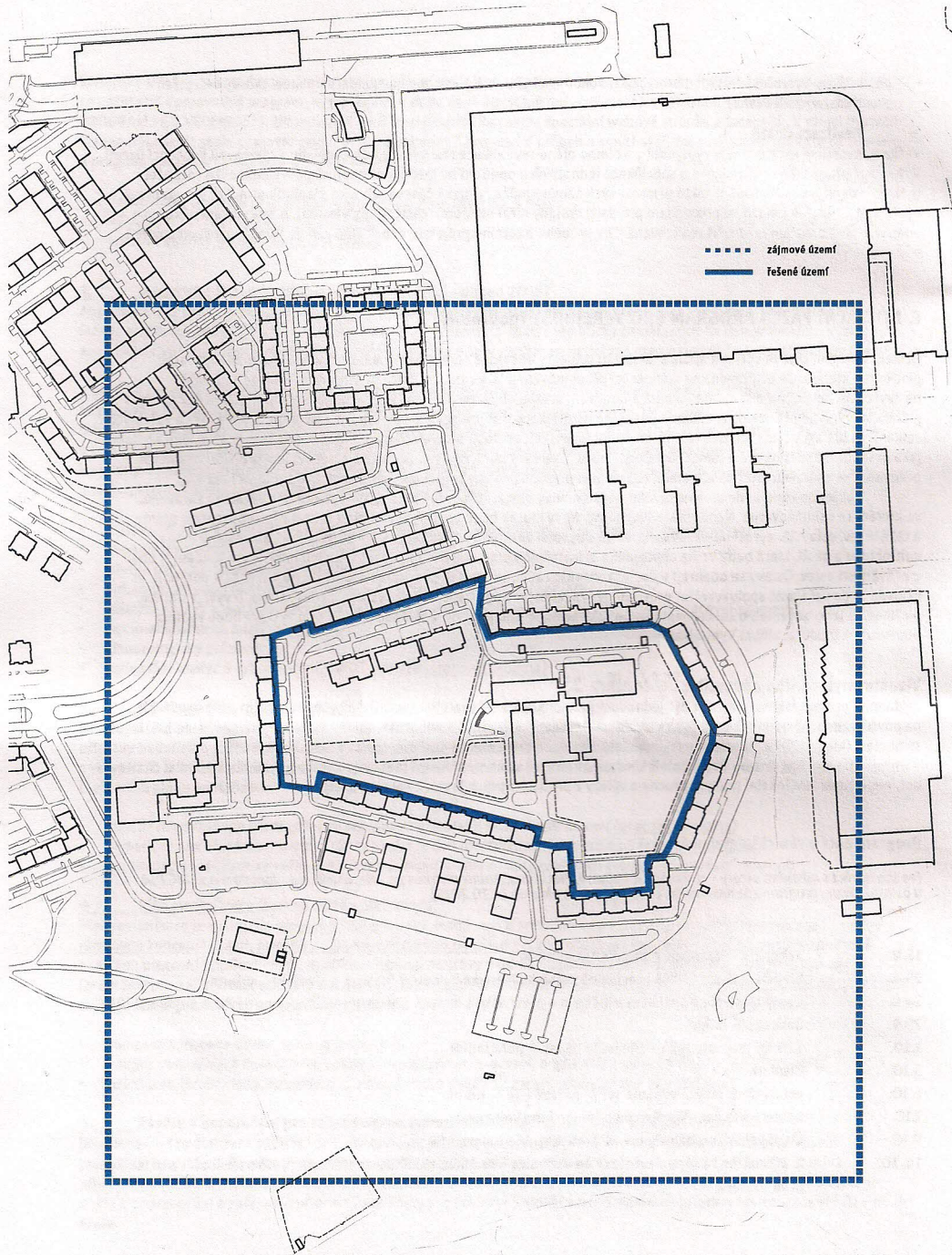
Základním prvkem festivalu by měl být jednoduchý snadno komunikovatelný symbol / příběh. Styl psaní i kreslení křídou na povrchy umožní sjednotit a propojit vizuální styl jednotlivých akcí s navigačním a informačním systémem v sídlišti, logem, symbolem (kiosek_25) a programem festivalu atp.

Vizuální styl mohou dále doplnit klasické „tradiční“ symboly sídlištní tematiky: sušáky na prádlo, klepadla, čističe bot, nebo konkrétní lokální prvky: výduchy a výlezy z protiatomových krytů, z kolektorů, atp.

Program akcí v rámci iniciační fáze

(ve spolupráci s místními aktéry - tj. Praha 14 Kulturní/Plechárna, Anthropictures z.s., Neposeda, o.s., Jahoda o.p.s., MČ P14 a ostatní, pozn.: program zde není úplný, obsahuje pouze akce do 14.10.2015)

- 18.9. úklid, příprava místa / pořádá P14 Kulturní
- 23.9. bibliobus Oskar - Nová pravidelná zastávka Městské knihovny Praha / pořádá P14 Kulturní
- 24.9. Černý Most. Mezi sídlištěm a městem – přednáška s diskuzí o historii sídliště – Jana Pavlová / pořádá IPR
- 29.9. Sousedské vaření
- 1.10. Setkání starousedlíků – žijeme tu 25 let / pořádá IPR
- 3.10. Bleší trh
- 6.10. vernisáž výstavy „Poznáme se“ / pořádá P14 Kulturní
- 7.10. bibliobus Oskar - Výměna knih (mimo fond knihovny)
- 9.10. Čtení pohádek s babičkou – RC Jahůdka – Vybíralova 969
- 14. 10. 1. procházka ze série Procházky po Vybíralce – Krajinou sídliště a za sídlištěm s přírodovědcem a botanikem Jiřím Sádlem.

Vnitroblok Vybřálava - řešené a zájmové území